

Filozofija za otroke - Ničelna toleranca do nasilja: izzivi in problemi

Pripravila: Robert Petrovič, Tanja Pihlar

Naslov	Ranjen metulj
Neposredni cilji	Učenci se seznanijo s tematiko nasilja vpeto v širši družbeni kontekst, kar jim omogoča premislek o dilemah in problemih, s katerimi se vsakodnevno srečujejo v šoli, vrtcu in tudi doma.
Didaktična naloga	Učenci ob prebiranju izhodiščnega besedila premišljujejo o nasilju in drugih načinih reševanja konfliktov ter se ob navezujejo na koncept nenasilništva.
Ključni pojmi	Bolečina, Rana, Postaviti se zase, Nasilje,
<p>Izhodiščno besedilo:</p> <p><i>Ranjen metulj</i></p> <p>Filip in Ana se igrata na prostem in prežita za metulji. Ne želita jih uloviti ali ubiti, ampak si jih le ogledati od blizu. Majhen rumen metulj se spusti na cvetlico v bližini Filipa. Cvetlica je temno rumene, skorajda oranžne barve, in metulj se udobno namesti nanjo. Filip se približa metulju in mu zašepeta: »Zdravo, kako ti je ime? Koliko si star? Tako majhen si!« Mali metulj se boji, da ga bo ujel, zato odleti proč, a se kmalu vrne. Filip nadaljuje: »Moje ime je Filip. Tudi jaz sem tako majhen kot ti.« Metulj mu ne odgovori, le naglo premika tipalke. »Ali metulji govorijo tako, da premikajo tipalke?«, razmišlja Filip sam pri sebi. Zatem začne metulj premikati svoja krilca, z njimi utripa enakomerno in vedno bolj počasi. Ana in Filip ga opazujeta. Smejita se in sta srečna. Nenadoma opazita, da metuljeva krilca niso več ista, eno je raztrgano. Ana je zaskrbljena: »Metulj, ali te krilce boli? Kako si ga raztrgal? Se je to zgodilo po nesreči ali te je kdo namerno poškodoval?« Metulj ne odgovori. Ana nadaljuje: »Povej mi, ali so tudi v deželi metuljev metulji, ki so močnejši od drugih, in radi poškodujejo šibkejše od njih?« Mali metulj zaplahuta s krilci. Ano zaskrbi: »Ali si se postavil zase? Kaj si naredil, da bi se zavaroval?«</p> <p><i>Prيرهjeno po prispevku Marie-France Daniel, objavljenem v »Child Rights: The Movement, International Law, and Opposition«, uredil: Clark Butler</i></p> <p>Vir: Butler, Clark (ur.). (2012). <i>Child Rights: The Movement, International Law, and Opposition</i>. West Lafayette: Purdue University Press.</p> <p>POTEK URE:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Priprava:<ol style="list-style-type: none"> a. Natisnite pripravo (opcija) 2. Preberite besedilo 3. Pogovor 4. Uvidi, refleksija o vsebini in poteku pogovora. <p>ZAČETEK</p>	

5. Poveste, da se bomo pogovarjali o zgodbi *Ranjen metulj*.
6. Navodila za učence:
  - a. Poslušajo vprašanja.
  - b. Razmišljajo.
  - c. Če želijo, dvignejo roko in, ko dobijo besedo, povedo svoje mnenje.

Vprašanja so opcijska in okvirna. Izbor naredite sami oziroma se zanje odločate glede na vsebinski potek pogovora.

Vprašanja:

1. Začetna spodbuda

Preberemo zgodbo in zastavimo naslednja vprašanja:

Ali se z metulji lahko sporazumevamo? Zakaj? Kako?/Zakaj ne?

Kako mislite, da se počuti metulj?

Kaj mislite, da bi metulj odgovoril Ani?

2. Pogovor

Kaj pomeni, da je nekdo močnejši od nas?

Kako lahko uporabljamo moč?

Ali je prav, da nam nekdo pokaže, kako je močnejši od nas?

Se kdaj počutite nemočno?

Kako bi bilo, če bi bili vsi enako močni?

Kako se postavimo zase?

Ali lahko drugega prizadenemo, ko se postavimo zase?

Kdaj občutimo bolečino? Navedite primere.

Ali se na primer bolečina, če pademo in se potolčemo, kako razlikuje od bolečine, ki jo občutimo, ko nas boli zob?

Ali lahko tudi žaljive besede, zasmehovanje ipd. povzročajo bolečino?

Kako je, ko občutimo bolečino?

Kaj storite, ko vas nekaj boli? Kako preženete bolečino?

Kako prepoznate, da nekdo občuti bolečino?

Kaj storite?

Ali tudi živali občutijo bolečino? Kako to prepoznate?

Kaj storite?

Drugo gradivo	- Portal BOS - Slovarske in besedilne zbirke, http://bos.zrc-sazu.si/ (4.1.2018). - Butler, Clark (ur.). (2012). <i>Child Rights: The Movement, International Law, and Opposition</i> . West Lafayette: Purdue University Press.
Internetni / knjižni kotichek za učence	- Klampfer, Friderik (2003). <i>Etiški pojmovnik za mlade</i> . Zbirka Pojmovniki, knj. 3. Maribor: Aristej. - Bennett, J. William (2001). <i>Moralne vrednote za mlade: zgodbe, ki pomagajo oblikovati lastni svet vrednot</i> . Tržič: Učila. - Erb, H. (2004). <i>Nasilje v šoli in kako se mu lahko zoperstaviš</i> . Ljubljana: Didakta - Johnson, J. (1998). <i>Ustrahovalci in nasilneži</i> . Ljubljana: DZS - Sanders, P. (1999). <i>Ustrahovanje</i> . Ljubljana: DZS - Strojina, M. (2003). <i>Nasilje boli</i> . Ljubljana: MK
Internetni	- Uporabite spremna navodila za učitelje na naslovu:

**/ knjižni
kotiček za
učitelje**

- Učilnica, <http://ucilnica.zofijini.net/> (4.1.2018).
- **FZO na SIO** – FZO v sklopu slovenskega izobraževalnega omrežja (4.1.2018).
- Richard Paul (1996). *Critical Thinking and the State of Education Today*. Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines; Winter 1996, Vol. XVI, št. 2).
- Richard Paul & Linda Elder (2001): *Critical Thinking: tools for taking charge of your learning and your life*. New Jersey: Prentice Hall.
- Markič, Olga (2000). *Logiški pojmovnih za mlade*. Šentilj: Aristej.
- Šuster, Danilo (1998). *Moč argumenta: logika in kritično razmišljanje*. Maribor: Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru
- Šimenc, Marjan 2006: *Didaktika filozofije*. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za filozofijo, Ljubljana
- Hladnik, Alenka; Šimenc, Marjan etc. (2008). *Šola, mišljenje in filozofija: filozofija za otroke in kritično mišljenje*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.
- Ob zaznavi in za obravnavo medvrstniškega nasilja v VIZ, <https://www.zrss.si/objava/protokol-ob-zaznavi-in-za-obravnavo-medvrstniskega-nasilja-v-viz> (11.12.2017)
- Talking With Kids, <https://www.childrennow.org/parenting-resources/violence/> (11.12.2017)
- Kids and Violence, <http://life.familyeducation.com/school-safety-month/violence/34437.html> (11.12.2017)
- Anti Bullying - How Do They Do It In Norway?, <https://www.tes.com/teaching-resource/teachers-tv-how-do-they-do-it-in-norway-6084181> (11.12.2017)
- Schools and Crime - Tackling Gang Culture, <https://www.tes.com/teaching-resource/teachers-tv-schools-and-crime-tackling-gang-culture-6045837> (11.12.2017)
- Classroom Violence, <http://www.guardian.co.uk/education/classroomviolence> (11.12.2017)
- Talking Point - Tackling Bullying, <http://archive.teachfind.com/ttv/www.teachers.tv/videos/talking-point-tackling-bullying.html> (11.12.2017)
- Talking about Bullying, <https://bullyingnoway.gov.au/TeachingAboutBullying/Pages/Talking-about-bullying.aspx> (11.12.2017)
- Bučar-Ručman, A. (2004). *Nasilje in mladi*. Novo mesto: Klub mladinski kulturni center
- Aničić, K. (2002). *Nasilje – nenasilje. Priročnik za učiteljice, učitelje, svetovalne službe in vodstva šol*. Ljubljana: i2
- Več avtorjev. (2003). *Vloga šole pri zmanjševanju nasilja: priročnik za učitelje, svetovalne delavce in ravnatelje*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
- Tackling bullying in schools, <http://www.kirkleessafeguardingchildren.co.uk/managed/File/Education/Tackling%20bullying%20in%20schools%20-%20Guidance%20for%20governors%202011.pdf> (11.12.2017)
- Sen, Amartya. (2009). *Identiteta in nasilje: iluzija usode*. Ljubljana: Sophia
- Galimberti, Umberto. (2015). *Grozljivi gost: nihilizem in mladi*. Ljubljana: Modrijan
- Arendt, Hannah. (2013). *O nasilju*. Ljubljana: Krtina